

Asia: Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi ei-tuotannollisia investointeja koskevasta korvauksesta annetun valtioneuvoston asetuksen... (VN/27366/2023)

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo.mmm@gov.fi

Lausunto

1 Johdanto

Ei-tuotannollisia investointeja koskevasta korvauksesta annettua valtioneuvoston asetusta ehdotetaan muutettavaksi. Muutos on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2024. Asetusta muutettaisiin siten, että ei-tuotannollisella investoinnilla toteutettavan hankkeen suunnittelukustannukset eivät olisi enää korvattavia kustannuksia vuonna 2024, mutta niihin olisi mahdollista saada korvausta Neuvo 2030 -järjestelmän kautta.

Ei-tuotannolliset investoinnit ovat osa Suomen yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelmaa vuosille 2023–2027 (ns. CAP-suunnitelma). Niihin on budjetoitu vuosina 2023—2027 yhteensä 15 milj. euroa eli keskimäärin 3 milj. euroa vuodessa.

2 Lausunto

Esitetyllä muutoksella pyritään estämään hankesuunnitelman laatimisen rahoittaminen kahdesta eri rahoituslähteestä: sekä neuvonnan että ei-tuotannollisia investointeja koskevan korvauksen kautta. Muutos on perusteltu, jos samalla varmistetaan, että ammattitaitoista neuvontaa on saatavilla Neuvo 2030 -järjestelmän kautta ei-tuotannollisten kosteikkoinvestointien suunnitteluun. Ei-tuotannollisella investoinnilla perustetut kosteikot vähentävät maataloudesta tulevaa vesistökuormitusta, lisäävät monimuotoisuutta ja parantavat ilmastomuutokseen sopeutumista, sillä kosteikot tasaavat tulvahuippuja ja parantavat varautumista poikkeuksellisiin kuivuusjaksoihin.

Ilmastomuutoksen hillinnän kannalta erityisen tärkeää on huolehtia siitä, että heikkotuottoisten ja ruokaturvan kannalta sinänsä merkityksettömien turvepeltojen omistajat saavat halutessaan ammattitaitoista neuvontaa ja korvausta suunnittelukustannuksiin Neuvo 2030 -järjestelmän kautta ei-tuotannollisiin investointeihin, joissa turvepeltoja poistetaan maataloustuotannosta ja muutetaan suon kaltaiseksi alueeksi korottamalla pohjaveden pintaa pysyvästi. Neuvonnan ja ei-tuotannollisten investointien korvauksen saaminen on tärkeää myös siksi, että ei-tuotannollinen kosteikkoinvestointi on edellytys Kosteikkojen hoito -ympäristösopimuksen solmimiselle. Suomen CAP-suunnitelman (s. 733) mukaan: "Suon kaltaiseksi alueeksi muutettu turvepelto voidaan hyväksyä [kosteikkojen hoito]sopimukseen, jos se on perustettu ei-tuotannollisella Kosteikkoinvestoinnit interventiolla (INV Kosteikko)."

Kosteikkojen hoito -ympäristösopimuksissa sopimuksenhakija voi olla viljelijän lisäksi rekisteröity yhdistys tai vesioikeudellinen yhdistys. Näin ollen on syytä varmistaa, että myös rekisteröidyt yhdistykset ja vesioikeudelliset yhdistykset

voivat saada neuvontaa ja korvausta ei-tuotannollisten kosteikkoinvestointien suunnittelukustannuksiin Neuvo 2030 -järjestelmän kautta.

Asetukseen lisättäväksi ehdotetusta uudesta 17 a pykälästä, jossa säädetään maksettavaan korvaukseen tehtävästä vähennyksestä, on todettava, että korvauksen vähennysperusteet ja vähennyksen laskentaperusteet on kirjoitettu varsin epäselvästi. Korvauksen vähennys voisi toteutua vain, jos tukikelvottomat kustannukset olisivat yli 10 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista. Tätä voidaan pitää kohtuullisena, koska esim. kosteikkoinvestointeihin, joita erityisesti turvemaidella on tehty melko vähän, saattaa liittyä kustannuksia, joita on vaikea täysin ennakoida tai jotka eivät ole toistaiseksi hyväksyttävien kustannusten joukossa. Kymmenen prosentin joustovara tässä voi vaikuttaa myönteisesti viljelijöiden ja maanomistajien oikeudenmukaisuuden kokemukseen, ja se on tärkeää, koska erilaiset kosteikkoinvestoinnit ovat tärkeitä ympäristö- ja ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. Kosteikkojen ilmastopolitiikassa korostuneen merkityksen vuoksi mainittakoon myös, että on tärkeää tuottaa paikkatietomenetelmiin perustuvaa rekisteritietoa jo perustetuista kosteikoista, jotta kosteikkojen vaikutuksia päästöihin pystytään arvioimaan ja todentamaan.

3 Lausunnon tiivistelmä

Esitetty muutos ei-tuotannollisia investointeja koskevaan korvaukseen on kannatettava, jos samalla varmistetaan, että ammattitaitoista neuvontaa on saatavilla Neuvo 2030 -järjestelmän kautta ei-tuotannollisten kosteikkoinvestointien suunnitteluun sekä viljelijöille että rekisteröidyille yhdistyksille ja vesioikeudellisille yhdistyksille. Korvauksen vähentämisperusteita voidaan pitää tarpeellisina, mutta ne tulee kirjoittaa mahdollisimman selvästi, jotta tulkinnanvaraa ei synny.

Jani Lehto

Johtaja, biotalous ja ympäristö

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 08.11.2023 klo 09:02:52.

Lausunnon valmistelija(t):

Jyrki Niemi

Antti Miettinen, Heikki Lehtonen ja Olli Niskanen

Liitteet:

Tiedoksi: